

BERICHTEN AAN WADVAAARDERS, bericht 3, april 1991.

Hoofdstraat 149
9827 PA LETTELBERT
05945-14826

Van de redactie.

In dit bericht treft u informatie aan over de enquête voor 1991, over de stand van zaken rond de gemeentelijke verordening en over de laatste jaarvergadering. Bovendien vindt u in deze envelop een **acceptgiro**. Daarmee kunt u de contributie voor 1991 overmaken en/of een vlag bestellen. Deze vlag heeft een afmeting van 30 bij 45 cm. Op de vlag is het embleem van het droogvallende bootje te zien (zie boven) in de kleuren geel (zon en zand), zwart en wit. Als u de 25 gulden overmaakt wordt de vlag per post toegezonden. Het kan alleen nog wel een week of zes uren want de bestelling gaat pas de deur uit als er voldoende belangstelling is (meer dan 50). **Hoe eerder u betaalt, des te eerder hebt u de vlag.**

Stand van zaken rond de gemeentelijke verordening.

Burgemeester Jansema was heel duidelijk in zijn uitspraak over het niet meer kunnen varen buiten de betonde geulen. Deze uitspraak was duidelijk in strijd met de intentie van de verordening waarin sprake is van een excessenregeling en een stabilisering van de huidige situatie. In een nader gesprek met Jansema en de heer van der Velde, secretaris van de federatie wadgemeenten, is de interpretatie van Jansema teruggenomen. Dat betekent dat bij hoog water vrije doorvaart mogelijk zal blijven. Daarnaast is gevraagd om drastische uitbreiding van het aantal ankerplaatsen en om ontheffing van het droogval- en ankerverbod voor schepen met een maximale vaste accommodatie van 8 personen die zijn ingericht op het varen in ondiep getijdewater. De verordening moet nog in de gemeenteraden van de walgemeenten worden aangenomen. Delfzijl en Harlingen zijn de koplopers. Daar staat het voor april op de agenda. In principe moeten alle walgemeenten akkoord gaan voordat de verordening van kracht zal worden. Inmiddels hebben alle gemeenteraden een brief ontvangen met onze bezwaren tegen de regeling. De kans zit er dus dik in dat er het komende seizoen nog niks aan de hand is.

De enquête voor 1991.

Bijgesloten vindt u ook een nieuw enquête-formulier voor 1991. Er is een kolom "aantal schepen" toegevoegd. Het doel van de enquête is om gegevens boven tafel te krijgen over aantallen ankerende en droogvallende schepen. Wilt u iedere keer even goed om u heen kijken, tellen hoeveel schepen er zich in uw omgeving bevinden en wat de activiteiten zijn van de opvarenden? Waarschijnlijk gaat de enquête deel uitmaken van een groter onderzoek dat uitgevoerd gaat worden door studenten van de Universiteit Groningen onder leiding van de heer F. Schuurmans. Het is dus belangrijk dat we zo nauwkeurig mogelijke gegevens krijgen.

DE 10 GEBODEN VOOR WADVAAARDERS.

1.

U gedraagt zich in het waddengebied als in uw eigen voortuin.

2.

U voelt zich verantwoordelijk voor het gedrag van anderen,
speciaal uw eigen bemanning.

3.

U respecteert de afgesloten natuurgebieden.

4.

U past zich bij de omstandigheden aan.
In het bijzonder veroorzaakt u geen schade aan de plaat om daarmee
sneller los te komen.

5.

U verontrust geen zeehonden of vogels, ook niet om ze te fotograferen.

6.

U houdt een afstand van minstens 150 meter tot rustende zeehonden en
minstens 300 meter tot rustende vogels.

7.

Tijdens het varen op de motor vaart u rustig en beheerst.

8.

U veroorzaakt geen onnodig lawaai.

9.

U gooit geen afval overboord.
In het bijzonder: geen plastic, olie of verfresten.

10.

U zorgt ervoor dat uw hond geen verstoring kan veroorzaken.
Zonodig houdt u uw hond aangelijnd.

Verslag van de jaarvergadering, 23 februari 1991.

Plaats: restaurant Neptunus, Harlingen.

Aanwezig: ± 80 leden.

1. Opening door voorzitter.

Sieb Kemme constateert dat de vereniging op dit ogenblik zo'n 290 leden telt maar een jaar te laat is opgericht. Het zal moeilijk zijn de maatregelen die op ons afkomen terug te draaien. Hij vermeldt de publicatie van de resultaten van het Watersportonderzoek 1988. Uit de lucht is een gemiddelde van 530 schepen geteld, bij hoogwater en op 3 topdagen. In jachthavens is een enquête afgenomen naar het gedrag van Watersporters op het Wad. Deze gegevens geven weinig bruikbare informatie over de versturende druk van de watersport op het Wad. Het bestuur heeft een reactie gestuurd waarin wordt aangedrongen op nader onderzoek. Een evaluatie van dit onderzoek zal leiden tot een nieuw watersportplan. Daar wordt op dit ogenblik aan gewerkt.

Inmiddels is ook de tekst van de Gemeentelijke Verordening Waddenzee openbaar geworden. Van belang zijn de artikelen 2,4 en 6. De eerste twee artikelen betekenen een vergaande beperking van de Wadvaart. Met deze artikelen mag de vereniging niet akkoord gaan. Artikel 6 regelt het gedrag van watersporters. Dit artikel levert weinig problemen op. Er is een reactie gestuurd waarin bezwaar is gemaakt en gevraagd is de instelling van de verordening op te schorten en eventueel ontheffing te verlenen.

De herziening van de Planologische Kernbeslissing Waddenzee staat op dit ogenblik op de agenda van de Wadden Advies Raad. Harrie Rozema is als deskundige op persoonlijke titel bij dit overleg betrokken.

Doelstelling van de vereniging is het verantwoord varen op de Wadden te bevorderen. Daartoe is een lijst van 10 geboden opgesteld (zie bijlage 1). De lijst wordt gepresenteerd en van kort commentaar voorzien. Algemeen kenmerk is: een Wadvaarder houdt rekening met het specifieke karakter van het gebied en een Wadvaarder zoekt rust en ruimte, dus: een Wadvaarder past zich aan en heeft geduld.

Aktiepunten voor het komende jaar zijn: probeer de beleidsmakers met feiten en argumenten te overtuigen dat Wadvaarders niet verstoren. Daarom zal het zelf-onderzoek moeten worden uitgebreid, zullen de kontakten verder moeten worden opgebouwd en zullen we een goede voorlichting moeten geven over het gedrag en de bedoelingen van Wadvaarders. Er zijn inmiddels kontakten met de NNWB, de Ned. Kanobond, Soltwaters, de Waddenvereniging.

Het grote gevaar voor de toekomst is een mogelijk compromis tussen milieu en watersportorganen waarbij een stuk vrijheid van het Oostelijk Wad wordt prijsgegeven in ruil voor een uitbreiding van de druk op het westelijke Wad, bijvoorbeeld door vergroting van jachthavens. De vereniging heeft niets tegen vergroting van capaciteit op het westelijk Wad, maar vindt de koppeling oneigenlijk. Het één heeft niets met het ander te maken.

2. Lezing door Hans vander Smissen over milieuvriendelijke watersport.

In een zeer onderhoudende lezing laat Hans van der Smissen, aan de hand van dia's, zien welke schepen het Wad bevaren en hoe hij dat zelf doet in zijn Drascombe. Hij houdt een sterk pleidooi om de motor zo weinig mogelijk te gebruiken.

3. Presentatie enqueteresultaten door Dik van der Ham.

Doel van de enquête is:

- nagaan welke mensen het Wad bevaren,
- nagaan in hoeverre er sprake is van verstoring,
- gegevens boven water halen die adviezen van de vereniging ondersteunen.

Enkele opvallende resultaten zijn:

- * Er zijn 74 enquêtes verwerkt.
- * Er zijn 6 meldingen van verstoringen door niet-Wadvaarders.
- * De verdeling van de scheepstypen onder de geënquêteerden is:
  - 41% platbodems (vooral over wantij routes),
  - 36 % scherpe jachten,
  - 9% catamarans (die kiezen regelmatig een route buitenom),
  - 11.5% motorboten,
  - 2.5 % overigen.

Er wordt gewerkt aan een voorlichtingsplan. Daarbij wordt gedacht aan het uitbrengen van een eenvoudige en duidelijke brochure en een artikel in de Waterkampioen.

Om de 2 à 3 jaar zal een evaluatie van de verordening worden gehouden. Daarbij kunnen aan de orde komen:

- de doelmatigheid van de verordening;
- een inventarisatie van het aantal verleende ontheffingen;
- een overzicht van de gevallen waarin gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om gebieden af te sluiten;
- ervaringen van toezichthoudende en met controle belaste diensten;
- ervaringen van recreanten en andere gebruikers.

Naar aanleiding van de toelichting van de heer Jansema worden er enkele informatieve vragen gesteld.

* Waar mag nu wel en niet worden gevaren? In artikel 4 staat dat men zich niet in kwetsbare gebieden mag bevinden. Dat zijn alle droogvallende plaatsen. Mag men daar ook niet met hoogwater varen?

Letterlijk volgens de tekst zou men daar niet mogen varen.

* Wat is een exces?

Het gaat erom dat men op een verantwoorde wijze van de natuur geniet. Een schip dat zich op het Wad bevindt en zich op onverantwoorde wijze gedraagt, krijgt een bekeuring.

* Worden de Oostpunten nu ook verboden gebied?

In zoverre die buiten de gemiddelde hoogwaterlijn liggen zijn het inderdaad verboden gebieden. Dat geldt ook voor huifkarren en dergelijke.

* Is het mogelijk het aantal ankerplaatsen uit te breiden? Nu zijn er slechts 3 aangewezen.

Daar is hier geen antwoord op te geven. Overleg tussen alle gemeenten is nodig omdat die zoveel mogelijk proberen gelijk op te trekken. De vereniging kan altijd een verzoek richten tot het gemeentelijke overleg.

* Is het mogelijk om ontheffing te verkrijgen voor leden van de vereniging? Er liggen toch historische rechten en bovendien streeft de vereniging heel nadrukkelijk naar een vorm van watersport waarin niet wordt verstoord.

De heer Jansema kan op dit punt hier geen toezeggingen doen, maar wil dit onderzoeken en in het overleg inbrengen.

* De heer Maas (NNWB) merkt op dat uitgangspunt bij het vaststellen van het watersportbeleid voor de Waddenzee is geweest dat op *ondergelopen* plaatsen geen (verstoorbare) fauna voorkomt, dus dat daar altijd gevaren mag worden. De Gemeentelijke Verordening is voor wat betreft de afbakening van het te bevaren gebied tot 200 meter uit de betonning met genoemde uitgangspunten in *flagrante strijd*. In commentaren op de ontwerpverordening is hierop in het verleden reeds gewezen.

* Wat gebeurt er als Rijkswaterstaat betonning uit economische motieven weg neemt? Vervalt dan ook het recht om daar nog te ankeren? Wordt daarmee de wetgeving niet afhankelijk gemaakt van economische motieven?

De heer Jansema antwoordt dat dit een juridisch punt is dat zeker nader moet worden beoordeeld. In principe laten rechten zich niet zo gemakkelijk wegpoetsen.

5. Financieel verslag 1990, Begroting 1991.

Het financieel verslag 1990 en de begroting 1991 worden goedgekeurd. Daarmee wordt besloten de contributie te verhogen tot f15,-

6. Verslag kascommissie, benoeming nieuwe kascommissie.

De heren Nuyten en Loomeyer hebben de kas gecontroleerd en in orde bevonden. Daarmee wordt decharge verleend aan de penningmeester. Hein Feldbrugge en Peter Arendz zijn bereid om de kas van 1991 te controleren.

7. De vlag.

Een ontwerp van de vlag wordt aan de aanwezigen voorgelegd. Uitgangspunt is om een eenheid van presentatie na te streven door het bootje en de zon in de vlag te laten terugkomen. Enkele reacties zijn:

- De vlag lijkt teveel op de vlag van de Waddenvereniging door de rode zon boven het Wad.
- Het voorgestelde formaat (50 bij 75 cm) is te groot.

* 71 % van de geënqueteerden woont in noord nederland, 90% heeft het schip in noordelijke havens liggen.

* 55 % vaart langer dan 12 jaar, 78% vaart langer dan 8 jaar op het Wad.

* Activiteiten zijn: wandelen, fietsen, mosselen plukken, rust.

De enquête is slechts een eerste aanzet tot onderzoek naar Wadvaart. De steekproef is niet representatief voor alle vormen van Wadvaart. We moeten dus zeer voorzichtig zijn met conclusies. Het komend seizoen moet er een betere enquête komen die gemakkelijker is in te vullen en te bewerken.

4. Informatie over de Algemene Gemeentelijke Verordening door Mr. Ing Jansema, burgemeester van Harlingen en voorzitter van het Overleg Waddengemeenten.

De heer Jansema leest de "Toelichting op de Gemeentelijke Verordening Waddenzeegebied" voor. De belangrijkste uitgangspunten van de verordening zijn:

1. Aan recreatievormen die gericht zijn op de beleving van de natuurlijke kwaliteiten van het Waddengebied zullen ontplooiingsmogelijkheden worden gegeven.
2. Er dient over het algemeen kritisch te worden omgegaan met het afsluiten van gebieden.
3. Vormen van recreatie die bedreigend zijn voor de waarden van het gebied alsmede voor de rustige vormen van recreatie zullen worden gestabiliseerd dan wel teruggedrongen.
4. Er is rekening gehouden met de historische rechten van de bewoners van de Waddenzeegemeenten.
5. De regeling strekt zich ook uit over andere dan recreatieve activiteiten (bv. commercieel pieren steken).
6. De verordening bevat ook een aantal voorschriften die de natuurlijke waarden van het gebied beschermen.

* Wat is geregeld? Van belang voor Wadvaarders zijn de artikelen 2, 4 en 6.

Droogvallen c.q. ligplaats innemen van schepen (art 2)

Het droogvallen c.q. ligplaats innemen van schepen is toegestaan in de jachthavens, de daartoe bij burgemeester en wethouders aangewezen ankerplaatsen alsmede een gebied van 200 meter ter weerszijden van de betonde en beprkte vaargeulen.

Toelichting: Uit onderzoek is komen vast te staan dat, van de schepen in het Waddengebied, slechts 4% droogvalt of ligplaats inneemt buiten de jachthavens en ankerplaatsen. Meestal vindt dit droogvallen dan ook nog plaats direkt langs de vaargeulen. Dit voorschrift is erop gericht om het droogvallen in of nabij kwetsbare gebieden te voorkomen.

Afstand van schepen tot kwetsbare gebieden (art 4).

In dit artikel wordt een afstand voorgeschreven tot kwetsbare gebieden van 250 meter voor schepen. Het gaat hierbij om hoogwatervluchtplaatsen, broedgebieden, fourageergebieden en zeehondenligplaatsen. Vooral schepen met weinig diepgang kunnen doordringen in kwetsbare gebieden hetgeen verstoring kan veroorzaken.

Maatregelen ter bescherming van de natuurlijke waarden. (art 6)

Dit voorschrift regelt onder meer:

- het aangelijnd houden van honden,
- het verbod om vuilnis etc. in het gebied achter te laten,
- het verbod om met, al dan niet gemotoriseerde voertuigen, over platen te rijden, en
- het verbod om verf af te steken van schepen.

* Hoe is het toezicht op naleving geregeld?

Met het toezicht worden de bestaande diensten belast.

Het eerste jaar zal de nadruk liggen op voorlichting, waarschuwing en begeleiding. De verordening is bedoeld als een middel om op te kunnen treden tegen excessen. De recreant die op een rustige en verstandige wijze geniet van het gebied en de rekening houdt met de natuurlijke waarden ervan, wordt nauwelijks iets in de weg gelegd.

* Hoe loopt de procedure?

De verordening is door de eilandgemeenten reeds vastgesteld. De kustgemeenten zullen de verordening in de komende maanden vaststellen. Vervolgens zal de gezamenlijke afkondiging van de verordening nog dit voorjaar plaatsvinden, zodat de verordening gelijktijdig voor het hele Waddenzeegebied in werking treedt.

* Voorlichting en evaluatie.

Het ontwerp zal nog eens kritisch worden bekeken aan de hand de gemaakte opmerkingen.

8. Verkiezing bestuursleden en voorzitter.

Voorgedragen worden: M. Buiskool, D. van der Ham, K.Helder, J.de Jong, S.Kemme, P. van Kuppenveld, C. van Roon, H. Rozema, B.Wagenborg. H. Rozema wordt voorgedragen als voorzitter.

Er zijn geen tegenkandidaten, daarmee worden deze personen in het bestuur gekozen en heeft de vereniging een officieel bestuur.

Het is de bedoeling een dagelijks bestuur te vormen uit de heren Kemme (secr), Rozema (vz) en Wagenborg (penningmeester). Dit is een kernbestuur dat de dagelijkse zaken behartigt en de werkzaamheden coördineert. Het hele bestuur zal fungeren als een soort projectgroep waarvan de leden ieder met een eigen klus bezig zullen zijn.

De heer Janssen stelt voor het aantal bestuursleden op 9 te fixeren.

De heer Feldbrugge dringt aan op een rooster van aftreden zodat voorkomen kan worden dat teveel bestuursleden ineens zullen aftreden. Daarnaast is het verstandig om de taakverdeling in het bestuur bij huishoudelijk reglement vast te leggen.

9. Rondvraag.

*De heer Visser uit Zwolle wijst erop dat het aanschaffen van de vlaggen voor de vereniging een financieel risico met zich mee kan brengen waarin op de begroting niet is voorzien.

De voorzitter antwoordt dat er gelukkig een ruime post 'onvoorzien' in de begroting is opgenomen.

*De heer de Vries uit Harlingen vraagt of het niet verstandig is om cijfers over de situatie van vroeger naar boven te halen. Waarschijnlijk werd het Wad toen veel drukker bevaren dan nu het geval is.

De voorzitter wijst erop dat er nogal wat veranderd is op het Wad. Het gebied is nu, vanwege chemische verontreiniging, waarschijnlijk veel kwetsbaarder dan toen. Cijfers van vroeger leveren een heel interessant beeld op, maar je moet voorzichtig zijn om daaruit te concluderen dat je nu het Wad weer net zo intensief zou mogen bevaren.

*De heer Loos uit Lauwersoog vraagt of het mogelijk is om nog wat meer bekendheid aan de vereniging te geven.

Er is een folder gemaakt. Die zou bij jachthavens aan het Wad nergelegd kunnen worden. De pers is van het begin af aan ingeschakeld. Met name wordt Hans Beukema geweldig bedankt voor zijn prachtige stuk in het laatste nummer van de Spiegel der Zeilvaart. Bovendien zullen de watersportverenigingen aan het Wad worden aangeschreven en worden gewezen op de mogelijkheid om als vereniging lid te worden.

* De heer W. Janssen uit Amsterdam vraagt of er overleg is geweest met de zeilende beroepsvaart over de Gemeentelijke Verordening.

Er is contact geweest. Zij hebben echter hun eigen goed georganiserde belangenvereniging in de BBZ. Dat contact kan elk ogenblik actief worden gemaakt. We moeten zien te voorkomen dat we naar elkaar gaan wijzen, maar proberen samen op te trekken.

* De heer Maas: Kan bij de verwerking van de enquête de indeling aansluiten bij de gebruikelijke indeling: West, Midden, Oost?

De heer van der Ham antwoordt dat dit zal worden nagestreefd.

* De voorzitter geeft nog aanvullende informatie over de huidige situatie op het Duitse Wad. Daar is een vergaande zonering voorgesteld. Ongeveer 50% zal gaan vallen onder zone I. Dat betekent dat die gebieden zullen worden afgesloten. Uitvoering van dit plan is echter op de lange baan geschoven. Nu mag men nog gewoon droogvallen. Men mag echter het schip niet verlaten met recreatieve bedoelingen. Wel mag men het schip verlaten uit nautische overwegingen, bijvoorbeeld om een anker te verleggen.

* De actie rond de Bocht van Watum heeft op particuliere basis effect gehad. Kan de vereniging daar nu als rechtspersoon ook nog wat aan doen?

Waarschijnlijk is dat niet meer zo nodig. Bovendien zullen de prioriteiten binnen de vereniging het komend jaar bij andere zaken liggen.

* Sieb Kemme overhandigt de voorzittershamer aan Harrie Rozema en wenst hem veel succes toe. Harrie Rozema bedankt Sieb Kemme voor het genomen initiatief om de vereniging op te richten en het vele werk dat al is verzet.